

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 186.

V Ljubljani, v četrtek, 13. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Irska.

Potovanje angleškega kralja Edvarda VII. je med Irce zapustilo najboljši vtisk. Irski časopisi vseh strank hvali kralja, da si je pridobil zaupanje ljudstva. Nikdar še, pišejo Irce, ni noben angleški kralj govoril irskemu ljudstvu s tolikim sočutjem in ni kazal toliko ozirov na njegovih posebnosti. Tlačeno ljudstvo zelenega otoka upa, da je ta kraljevi obisk znamenje, da mu bo de Anglija olajšala trdi jarem.

Krvice, ki se gode Irce, so skozi stoletja polnile srca irskih domoljubov s srdom do brez-rčnih britskih tlačiteljev. Država jim je vsiljevala na vso moč svojo razkolno anglikansko cerkev, in dasi so Irce vsikdar ostali zvesti katoličani, so morali gledati, kako je država oropala njihovo cerkev ter naselila med njimi bogato plačane zastopnike državnega verstva, ki so bili ljudstvu tuji po nazorih in po krvi, med tem, ko je domača katoliška duhovščina trpela uboštvo in preganjanje. Kruti zakoni v prejšnjih stoletjih so sistematično trgali zemsko posest iz rok domačinov. Kdor je bil katoliške vere, ni užival niti dednega prava in ni smel doseči niti gotove vsote premoženja. Tako je irski narod, trepetajoč med revščino, ječo in izgnanstvom, moral molče gledati, kako se je Anglež bogatil v deželi, ki ni imela kruha za lastne sinove. Irce so nosili le pri siljeni ta jarem. Angleži so pa iz irske nevolje vedno zajemali izgovorov za svoje krvice, češ: Irce so protidinstični, so republikanci; treba jih torej tlačiti, da se ne prevzamejo!

Danes je Irska daleč zaostala za srednjimi deželami. Samo vzhodni del je razvit v veleindustriji, a to ni irske, ampak angleške obrt. Zapadni del dežele je mrtev. Zivo je samo v pristaniščih, a ne zaradi trgovine, ampak zaradi izseljencev, ki iščejo boljše domovine onkraj morja.

In vendar so Irce dobri, krotaki in delaven narod. Anglija ne bi imela zvestejših podložnikov, nego so Irce, ako bi jim dala neprikrajšane državljanske pravice. To so pokazali Irce med zadnjo južnoafriško vojso. Sicer se niso vneli za vojso, katero je

obsojal ves svet, a tudi niso delali Angležem notranjih sitnosti, kar bi bili lahko storili. Danes se Anglija vedno bolj zaveda, da ji ne bo mogoče drugače ohraniti svoje ogromne svetovne posesti, kakor da posameznim delom svoje oblasti prizna avtonomijo v gotovih mejah. Danes je Avstralijska politično skoro samostojna, mej tem ko je Irska popolnoma podložna Angliji.

To nerazmerje mora uvideti tudi Anglija. Sicer se branijo potrebnih reform posebno angleški lordi in veleposestniki, ki bi izgubili svoje predprave nad irskimi domačini, ako se uvedejo postave, katere je zahteval že Gladstone. A take nepoštenne ovire bo morala država prej ali slej v svojem lastnem interesu premagati.

Kralj Edvard VII. je izkušal torej pridobiti si zaupanje irskega naroda. To se mu je posrečilo. A zdaj je treba to zaupanje tudi opravičiti; njegovi državniki morajo to zaupanje ohraniti.

Ko je Gladstone nastopil s svojim znanim predlogom, »home rule« imenovanim, ki naj bi osvobodil Irce najneznosnejših krivic, tedaj se je vsa Anglija uprla ter pobijala predlog kot nekaj nečuvnega. Pred nekaj dnevi pa je angleška gosposka zbornica sprejela novi irski agrarni zakon, in »Times« pišejo, da pomeni ta zakon nov korak k postavi »home rule«, ter nadaljujejo: »O tej točki so mnenja lahko različna, a to je gotovo, da bi bil »home rule« v urejenih agrarnih razmerah ves drugačen, kakor pa »home rule«, ki bi bil le sredstvo za agrarno vojso.«

To je značilno, ker nam kaže, da tudi najbolj zagrizeni anglikanski konservativci počasi izprevidelajo, da njihova trmoglava nasilnost vendar ni edino sredstvo, s katerim se mora Anglija braniti »irske nevarnosti«.

Zdi se, da je kralj Edvard nalašč v tem času hotel potovati po Irskem, ko se v Londonu sklepa o novi postavi. Lord Tveaugh je ob tej priložnosti daroval 50 000 funtov šterlingov, to je skoro pet četrt milijona kron, za irske dobrodelne zavode. Za leto 1906 pripravljajo v Dublinu svetovno raz-

stavo, za katero je podpisanih že 100.000 šterlingov.

Ako preneha še verska nestrpnost anglikancev, potem je upati, da se dvigne Irska. Saj v Angliji sami so že davno minili časi krvave Elizabete, in lord Landsdown je nedavno javno zatrjeval redovnikom, da se v Angliji ni bati take postave, kakor so jo skovali Francozi.

Zakaj ne bi duh enakosti in državljanske svobode zavel tudi v tlačeni Irski?

Pij X.

Sprejmi pri sv. očetu so po nasvetu njegovega telesnega zdravnika odloženi za dva dni. Zdravje sv. očeta ne daje povoda kaki bojazni. Popoludne se sprehaja sv. oče po vatikanskih vrtovih.

Sv. oče si je izbral novega slugo, ki se imenuje Salli ter je 30 let star in sin najstarejšega uslužbenca vatikanskih blefov. Salli je oženjen in oče dveh otrok. Svojega dosezanega slugo Giovannija je poslal v Benetke, da pomaga sestram pri preseljevanju.

Nekateri listi pravijo, da bo državnim tajnikom imenovan kardinal Martinielli.

Drugi listi zopet poročajo, da bo kardinal Satolli imenovan državnim tajnikom. Satolli se še brani prevzeti to mesto. Mery del Val bo imenovan nuncijem na Dunaju, monsignor della Chiesa nuncijem v Bruslju. Tudi magistr. di Belmonte bo dobil odlično mesto.

Konzistorij, ki je bil določen na 20. avgusta, je preložen do novembra.

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« piše, da svet pričakuje od novega papeža sprememb na cerkveno političnem polju, vendar naj bo svet prepričan, da bo sv. oče svoje inspiracije črpal v okrilju sv. kolegija, ki je poklicani njegov svetovalec.

Najnovejša poročila iz Rima pravijo, da se sv. oče že popolnoma dobro počuti in je najboljše volje. Včeraj se je pustil fotografirati in je sprejel več kardinalov in tudi zastopnike beneške škofije.

Kardinal Herrero je zapustil Vatikan in se podal v španski kolegij. Zdravje se mu je poglobljalo.

Dodatek h Khuenovim »poštenim sredstvom«.

Povedali smo že, da se je sedanji ogr. ministerski predsednik v demisiji tudi na

Hrvatskem posluževal raznih »poštenih sredstev« v dosego svojega namena. Zanimiv je tale dodatek: Neki vladni svetovalec je svojega iz petega gimn. razreda vrženega dijaka spravil v rač. oddelek, kjer je naglo postal svetovalec. Ta je zavzemal odlično mesto v zagrebški takozvani »družbi«. Ko je banica prirejela kak ples, bil je omenjeni svetovalec vedno aranžer in plesovodja, in ko so bili plesi kje drugje, je iste navadno odvarjal omenjeni računski svetovalec — z banico! Z eno besedo: mož je bil popoln salonski človek in temu primerno, seveda, tudi veren sluga banov Tak človek je vžival seveda tudi splošno zaupanje. Volili so ga v odbore vseh glavnih zagrebških društev. Mejdruhim bil je blagajnik »Rudečkoga križa« in loterije za gradnjo doma siromakov. Da bi ga pa vlada tudi drugače odškodovala za njegovo vernost in udanost, imenovala ga je (nota bene, človeka s štirimi nižjimi gimnazijalnimi razredi) docentom iz državnega računslovja na Zagrebški univerzi! Par mesecev po tem imenovanju pa se je izkazalo, da je pri »Rudečkem križu« in pri loteriji za gradnjo doma siromakov nekam precej — zmanjkalo. A kaj se je zgodilo možu za vse to? Bil je kazenskim potom premeščen od deželne vlade k županiji (Zagrebški), kjer je bil materialno na boljem, nego je bil poprej! A tudi to se je zgodilo še le potem, ko so drugi uradniki dotičnega oddelka to odločno zahtevali ter izjavili, da z onim človekom neboje služiti več! Vseučiliški docent pa je še vedno!

Nove demonstracije v Budimpešti.

Na čast članom Košutove stranke so priredili dijaki in socialisti predvčeršnjim zvečer demonstracijski obhod. Pred klubom neodvisne stranke je govoril Košut in povdarjal, da se bo njegova stranka toliko časa bojevala, dokler ne doseže izvršitve svojih narodnih zahtev. Demonstrantje so na to prirejali ovacije uredništvom opozicijskih listov.

Glasovi o demisiji ministra Tomažiča.

Odstop pred kratkim imenovanega ministra za Hrvatsko, ponižnega vladnega sluga Tomažiča ogrski opozicijski listi zelo značilno komentirajo. »Obzor« označuje demisijo za velik poraz hrvatske vladne stranke, katere glava je bil ravno Tomažič. Ta mož, pravi »Obzor«, se je zaman ukla-

LISTEK.

Iz življenja Pija X.

(Konec.)

Ako obdrži Pij X. svoje navade glede avdijenc, tedaj se bo v Vatikanu marsikaj izpremenilo. V Benetkah se je kaj lahko govorilo s patrijarhom, tako da je prišlo to že v pregovor. In že v prvih dneh svojega pontifikata je sprejel mnogo ljudi, med njimi tudi urednike katoliških listov v Rimu in Benetkah, ki jim je zelo gorko izrazil svoje želje o nalogah katoliškega časnikarstva. Skupno avdijenco je dovolil papež tudi semeniščnikom gornjeitalijanskega seminarja v Rimu z njihovim rektorjem monsignorom Luardijem. Tam je namreč stanoval kardinal, ko je dne 27. julija prišel v Rim; tam je stanoval tudi milanski nadškof kardinal Ferrari.

Sarto se je zabaval vsak dan do konklave po več ur s seminaristi, vprašal vsakega o njegovih namerah in pripovedoval iz svojega življenja. Ko je dne 31. julija odhajal v konklave, obiskala ga je še v zadnjem trenutku njegova mnogeletna znanka,

grofica Cargegna, žena nekega rimskega katoliškega občinskega svetnika. Pri slovesu je dejala, da bi v konklavu sveti Duh sedel na Sartovo glavo. »Vi imate zelo nizko mnenje o svetem Duhu,« je bil skromen, vendar ne proroški odgovor kardinalov.

Ko so mu nekateri z ozirom na to, da je bil 9 let škof in 9 let kardinal, prorokovali, da bo tudi devet let papež, je odgovoril, da bi mu bilo ljubše, ko bi pustili 9; ljudje bodo namreč po preteku devetih let pričakovali njegove smrti, kar se mu pa zdi prezgodaj.

Sploh pa je papež ponosen na svoje dobro in trdno zdravje. Krepka svežost, v gorah rojenega kmečkega sina ga ni nikdar minila, ravno tako tudi ne veselje do potovanja. To dobro ve podružnica Treviso italijanskega planinskega kluba, pri kateri je dostikrat po letu povprašal po tej ali oni planinski turi, ki jo je hotel narediti. Še lansko leto je šel na 1800 metrov visoko goro pri Belluno blagoslovit križ, ki so ga takrat postavili na gorskem vrhu.

Zaradi tega je skoro gotovo napačno poročilo nekega rimskega lista, ki pravi, da ima papež srčno hibo. Ako bi bilo to res, potem bi 68letnega starčka že pač minilo

veselje, plezati po gorah. Ko je moral tisto jutro po njegovi izvolitvi v sikstinsko kapelo, našel je pred vratmi svojega začasnega stanovanja nosilnico, katere se je Leon XIII. pri vseh prilikah posluževal. Pij X. je pa zapovedal, naj mu tega ne nosijo pred oči: to je za poznejše čase, je rekel, moje noge so zdrave in gibanje mi dobro dene. Sploh se v Vatikanu najbolj čudijo nad priprostostjo, s katero občuje.

Iz »Strassburger Post« posnemamo sledeče o papeževih sorodnikih: »Obiskali smo tri sestre Pija X., ki so stanovali pri njem v »Palazzo Patriarcale« in so še sedaj ondi. Pač smo kardinala-patrijarha že poprej večkrat obiskali in šele pred malo tedni je Nj. Eminenca razveselil našo hišo s svojim posetom; gospodičin Sarto pa pisec teh vrstic doslej osebno še ni poznal. V palači nas je sprejel tajnik ravnokar za papeža izvoljenega patrijarha in nas peljal v lepo, krasno benečansko opravljeno prestolno dvorano. Duhovnik, ki mu je bilo znano, v kako prijaznem razmerju smo bili s patrijarhom, nas je peljal najprvo skozi vse sobane, katere je novi papež pravkar zapustil in v katerih je stanoval nekaj čez 10 let. Te sobane so prostorne in zračne. Toda pri-

vatne sobe njegove so sila priproste. V njegovi pisarni, katere stene so razun mnogih knjig brez vsakega drugega okraska, nas je posebno zanimala, kakor tudi že poprej, podoba sive kmetice tik ob pisalni mizi cerkvenega kneza. Stara žena nosi preprosto obleko iz temnega sukna in ovratni robec, kakor je to navada pri starih ženah v beneški okolici. Sivi lasje so nad prostim čelom preprosto počesani, žena nima sicer lepega obličja toda modro in dobro je; ima ravno tiste mile plave oči, ko njen sin: papež Pij X. V spalnici kardinalovi smo videli železno posteljo črne barve z belo pi-qué-odejo; poleg postelje je klečalnik iz črnega vdolanega lesa. Poleg preprostega naslonjača in nekoliko stolov ni bilo v sobi ničesar.

Domača kapelica Pija X., kjer je vsako jutro bral sv. mašo, je tako majhna in neokrašena, kakor najnavadnejši »sacellum« kapelica kakega samostana. Nato so nas peljali v jedilnico, kjer je patrijarh skupno s svojimi sestrami obedoval. Okoli mize stoji stoli, kakor so v navadi na deželi: najnavadnejši les in skoro slabo slamnato pletivo. Tu visi njegova lastna slika, nasproti njej zopet slika njegove matere, ki jej je zelo

njal pred Magjari. Zato so se mu izkazali prav malo hvaležne. Zagrebško „Hrvatsko Pravo“ izjavlja, da Magjarom Tomažić vkljub vsem uslugam, ki jih jim je izkazoval, nikakor ni bil po volji. To je Tomažić uvidel in moral je iti. Magjarski narod je korumpiran in popolno brez vse morale, vsled česar ne pozna več nobene pravičnosti in pravice tepta z nogami. Iz tega bi morala hrvatska vlada izvajati posledice, a v sedanjih razmerah na to pač ni računati.

Ministerska kriza na Srbskem.

Iz Beograda se poroča, da je vled diferenc, ki so nastale med vojnim ministrom Atanackovićem in ostalimi ministri nastala ministerska kriza. Nasprotstvo med nekimi liberalnimi in med nekimi radikalnim ministrom se je tako poostriilo, da se bo med obema vrtil dvoboj.

Proti Turčiji v Belemgradu.

Maši zadušnici po umorjenem konzulu Rostkovskem so v Belemgradu prisostvovali kralj Peter in njegovi ministri. Po maši je igral Juri Mihajlovič vrgel kamen proti turškemu poslanstvu in proklinjal Turčijo. Kamni so razbili okna. Turčija je zahtevala zadoščenja. Srbaki minister zunanjih stvari je prišel izraziti k turškemu poslaniku svoje sožalje. Napadalec je aretiran.

Bolgarska vlada v stiski.

Bolgarska vlada, ki je v deželi kaj malo priljubljena, bila je že vsa vesela, ko je pred par meseci utihnila revolucija v Makedoniji. Pripravljala se je ravno, da razpiše nove volitve za sobranje, ko jo iznenada presenetil poročilo o novem silnem vetanku. Vladi je ta vest jako neljuba. Trudila se je doslej na vse načine, da si pridobi zaupanje turške vlade, kar se ji seveda ni posrečilo. Njeno stališče je v resnici jako težavno. Pri narodu je omražena, ker se ne zavzame za Makedonce, Turčija bi ji pa vsak čas rada napovedala vojsko. Vrh tega je tudi prestol v nevarnosti. Knez Ferdinand potuje po evropskih dvorih, a v Bolgariji izgublja z vsakim dnem bolj zaupanje naroda. Ko se je raznesel glas o revoluciji v Makedoniji, prišel je turški komisar Ali Feruh Bey k ministrskemu predsedniku Petrovu in ga vprašal, ako se misli knez vrniti v Zofije valed opasnega položaja v Makedoniji. General Petrov je bil z odgovorom v zadregi, naposled je precej moško odgovoril, da bo znala vlada tudi v kneževski odločnosti braniti državne interese v slučaju kake provokacije s turške strani. Feruh Bey je dobil dne 7. avgusta dve šifrirani brzojavki iz Carigrada, naj skrbno zasleduje gibanje makedonskih odbojrov v Bolgariji in eventualne korake bolgarske vlade v prid revolucionarjem. Po Bolgariji kar mrgoli turških vohunov. V Zofiji prevladuje mnenje, da je vojska med Turčijo in Bolgarijo neizogibna.

Iz brzojavek.

O Mladočehih. Mladočeh Schwarz je odložil svoj državnozborni mandat. Na njegovo mesto bodo Mladočehi kandidirali gimnazijskega ravnatelja Cipera. — Khuen Hedervaryja sprejme cesar ob 10. uri dopoldne v avdienci. — Nemški cesar se je vrnil s svojega potovanja po severu. — Kralj Edvard je na poti v Marijanske kopeli. — Konec Chamberlainovega gospostva? Po soglasnih poročilih iz Londona je velemogočni Cham-

berlain temeljito pogorel s svojo carinako tarifno politiko. Poročila namreč javljajo, da sta se poleg javnosti izjavila proti politiki tarifnega odbora vse permanentno vladno uradništvo in trgovska zbornica. — Dohod tujcev v bodo na Angleškem strožje nadzorovali in sploh osebe, ki so na slabem glasu, zavrnili. Ta odredba se obrača posebno proti židom. — Spomenico odogodkih v Makedoniji bo izdelala bolgarska vlada in jo poslala velevladnim. Revolucija je v Makedoniji razširjena tudi v okraju Skoplje. — Prepovedan shod. Nekateri člani makedonskega odbora v Atenah so hoteli prirediti prptestni shod proti Bolgariji. Grška vlada je shod prepovedala. — Shod čeških agrarcev se vrši 15. t. m. v Pardubicah. Mnogo državno in deželnozbornih poslancev je priglasilo svojo udeležbo. — Vsi rusinski deželni in državni poslanci se snidejo v soboto h konferenci v Lvovu. — Kriza na Ogrskem se morda prične reševati še le prihodnji teden. Doslej še ni določen dan cesarjevega odpotovanja v Budimpešto. Khuen je menil že včeraj odpotovati na Dunaj, a čaka menda še navodil. — Umrl je prvi predsednik nemškega državnega zbora Albert pl. Sevetzow.

Cerkveni letopis.

Blagoslovljenje kapelice.

V nedeljo dne 23. t. mes. bo na Studencu pri Krškem blagoslovljenje prelepe kapelice Matere Božje v Jegrišči, katero je sezidal ključar farne cerkve. Ob 1/10. uri dopoldne se prenese v slovesni procesiji soha Matere Božje v novo kapelico, kjer bo pridiga in sveta maša. Vabljeni so k lepi slavnosti vsi častilci Marijini, posebno iz so sednih far.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. avgusta.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand je prišel v ponedeljek zvečer v Velike Lašče, kjer je bil slovesno sprejet. Lašče so bile razsvetljene. Ljudstvo mu je navdušeno klicalo »Živio!«

Zborovanje katoliško političnega društva za kozjanski okraj. Prihodnjo nedeljo dne 16. avgusta popoldne ob pol 4. uri zborovalo bo to društvo na Prevorji v kozjanskem okraju in sicer v tem kraju prvokrat od svojega obstanka. Ob enem bo prišel poročat naš dični poslanec g. Jožef Žičkar, ter bo nastopilo več govornikov. Zanimanje za to zborovanje je splošno in gotovo bo vdeležba ogromna od strani domačinov in sosedov. Pridite torej zavedni Slovenci v nedeljo na prijazni hribeček sv. Ane na Prevorji kamor Vas vlijudno vabi katol. pol. društva odbor.

»Turnverein« v Tržiču. V Tržiču na Gorenjskem so ustanovili filijalko dunajskega »Turnerbunda«.

Učiteljska vest. Provizorični učitelj v Kopanju g. Karol Hlebec je imenovan za provizoričnega učitelja na šoli pri D. M. v Polju.

Češko-slovenski akadem. krožek slov. plan. društva je na svojem 1. se-stanku na Jesenicah sprejel sledeče re-

solucije: 1. Občni zbor slov. plan. društva naj se vrši v velikih počitnicah in sicer vselej v drugem kraju, v prvi vrsti v takih, katerim preti nevarnost potujčenja. Pri tem občnem zboru naj bi se tudi napravila znanstvena in poučna predavanja o turistik. Na ta način bi se širilo zanimanje za slovensko planinstvo. 2. Odločno protestujemo proti izjavam nemških časopisov, ki trdijo, da ima samo nemški »Alpenverein« pravico na Koroškem graditi koče in pots. Smatramo pa slov. plan. društvo enakopravno z »Alpenvereinom«; ako bi se začelo na Koroškem postopati z našim društvom v tem smislu, naj se na Kranjskem vrača isto »Alpenverein«. — Krožek pozivlje vse člane, naj pridno nabirajo predmete za novoustanovljeni alpski muzej v Pragi in le te pošljejo na naslov: Janko Pretnar, Jesenice, (Gorenjsko). Isti odgovarja med počitnicami tudi na vsa vprašanja, ki se tičejo krožka.

Cesarjev dar za pogorelece v Bovcu. Včeraj po sklepu lista smo prejeli iz Bovca naslednjo brzojavko: Presvetli cesar je daroval za pogorelece 10.000 kron.

Vseslovanska razstava v Petrogradu je menda preložena do leta 1906, kakor poroča »Dnevnik Warszawski«. Razloge navaja sledeče: Rusija bi bila namreč rada čim častneje zastopana, a zdaj še ni dosti pripravljena. Drugi razlog je pa ta, ker ovira politično obzorje nekaterim slovanskim narodom udeležbo na razstavi (Hrvati, Srbi). Razstava, katere se bodo udeležili gotovo vsi slovanski narodi, bode velikega pomena za kulturo, trgovino in industrijo slovansko.

Umrl je v Mariboru c. kr. kontrolor poštne hranilnice g. Ivan Schiffer. — V Vel. Laščah je umrla trgovka gospa Uršula Peterne, vdova Praznik roj. Jelenc.

Umrla je v Gorici gđ. Eliza Prinčičeva, hčerka g. Karola Prinčiča, uradnika »Trgovsko obrtne zadruge«, stara komaj 22 let.

Petrolejska svetilka eksplozirala je dekli pri pasarju Tratniku v Mariboru Jožefi Salamun, ko je prilivala petroleja goreči svetilki. Nevarno ranjeno dekle so prepeliali v bolnico.

Slika sv. očeta v velikem formatu (63:80 cm) je zelo lično izdelal dobro znani umetniški zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju VII/1. Cena slike je določena na 2 K 40 v.

Umetno obrtno razstavo so otvorili v Celovcu.

Stavka v Trtu. V Trstu so pričeli stavkati zidarji pri tvrdki Mosco, ker je gospodar kršil dogovore, ki so jih sklenili delavci in gospodarji ob zadnji stavki.

25 letnica Čitalnice v Bovcu odložena. Ozirom na strahovito nesrečo, ki je doletela Bovec, je »Čitalnica« odpovedala nameravano slavnost za 25 letnico. »Čitalnici« je zgorela svilena društvena zastava, dragocena knjižnica in vsa oprava.

Nad 200 delavcev sprejme takoj, kakor poročajo goriški listi, goriška tvrdka Sard in Lenassi za delo pri zgradbi železniške proge od Gorice do Kanala z dnevnim plačo od 2 K do 2 50. Delavci morajo biti

domačini. Oglasiti se je na celi črti do Kanala pri akordantih.

Vojaška vest. Za učitelja v mari-borsko kadetno šolo pride stotnik varaždinskega pešpolka g. Rihard Walland.

Iz Toplice na Dolenjskem se nam 12. t. m. poroča, da obisk kopališča v primeri s prejšnjimi leti napreduje. Skrbri se na vse strani, da se tujcem streže in da so cene nizke. Pijača je povsod izvrstna dobota. Kdor ljubi pivo, gre v knežjo restavracijo, raznovrstna vina točijo pri Sitarju, Šusteršiču itd., po izborni kavi slovi gostilna »na tabru«. Število dosevanih gostov znaša 550. Sedaj biva tu princezinja Aleksandrina Windisch-Graetz. Vse ji močno ugađa in dopada: termalna voda, park in okolica. Obiskala je več gradov v okolici: Žužemberg, Sotesko, Luknjo (Luegg) in samostan v Plettrijah. Ker ji je znana prvotna naselbina Kartuzijanov »grand chartreuse« pri Grenoblu v Franciji, se je za Plettrije najbolj zanimala. Samostan bo ogromna, na Kranjskem edina stavba te vrste. Pri delu je dan za dnem blizu 1000 delavcev in rokodelcev pod vodstvom francoskih inženjerjev, ki so z rodbinami tu. Veliko reči so menili iz svojega prvotnega doma v Plettrije prenesli; tudi živino imajo od tam. Sedaj gradijo desni trakt, cerkev in zvonik. V stari gotski cerkvi je parni stroj in mizarna. S časoma mislijo tudi staro cerkev popraviti, kar je vse hvale vredno. Največ truda in stroškov prizadeva planiranje prostora. Povsod so zadeli na skale, ki jih je treba razstreljevati. Silno zanimiv in veličasten je stari grad Turjačanov v Žužembergu, ki je prepričen žalostni usodi razpada. Isto se godi z lukenjskim gradom. Kdor je obiskal prvo bivališče Erazma Lueggerja v Predjambi pri Postojni in to njegovo drugo skrivališče v Luknji pri Prečni, bo strmel nad enakostjo obeh gnezd divjega sokola. Na obeh krajih isti prizor: v strmem jekalovju stari grad, spredeji nova graščina, šumeča voda v podnožju, vse polno votlin v hribu. Tudi lukenjski grad se podira in čez par let ne bo več varno vanj hoditi. Z oba ima čim dalje več posla. Dva dni je bil tu na obisku knez Robert Windisch-Graetz. Danes se odpelje na Bled k bratu Ernestu. Mnogo bolnikov, ki so se letos tu kopali, je doseglo polajšanje ali celo popolno zdravlje. Te dni je dobil topliški župnik darilo za cerkev, kip sv. Alojzija. Poslala ga je dekle Alojzija Skok iz Mengša v zahvalo za zadobljeno zdravlje. Med odličnimi gosti je sedaj imenovati gosdnega nadsvetnika gosp. Golla in več drugih uradnikov. Izmed duhovščine so tu častni komornik in župnik nemšk. vit. reda Jančar z Dunaja, župnika Strupi in Krajnar. Žlasti iz primorskih mest Trsta, Reke in Pole je bilo to leto mnogo topličarjev. Ta in prihodnji mesec pričakujemo zopet mnogo starih znancev in novih pristopnikov, ki so jim toplice potrebne kakor ribi voda.

Železniškega predora pri Hrušici na Gorenjskem je narejenega na južni strani 1 km. 800 metrov v goro, na severni strani pa 2 km.

Ali je Bratuša pojedel svojo hčerko? Iz Maribora se poroča, da so v zadevi Bratuševi, ki je bil, kakor znano, obsojen vsled obtožbe, da je umoril svojo hčer in njeno meso pojedel, poslali iz Novega Mesta sliko one deklice, ki se izdaja za Bratušovo hčer. Priče pravijo, da je podobna na sliko, popolnoma podobna Bratuševi hčerki, ki torej ni mrtva. Kako se bo zadeva dalje razplela, bomo poročali.

Zagorski pevski klub, orkester in filantantje prirede dne 16. t. m. v dvorani L. Habata tombolo v korist ubožnim otrokom topliške in zagorske šole. Začetek ob 3. uri popoldan. Po tomboli prosta zabava. Prostovoljna darila sprejme L. Habat.

Pri D. M. v Polju se te dni dovršuje skromni, a lični »Društveni dom«. Če ne pride kaka nepričakovana zapreka, se »Dom« otvori slovesno v nedeljo 30. avgusta. Vspored se objavi pravočasno. Na noge, bratska društva!

Glede nevarnosti osetove iz lesa pripravljene kisline (Essigessenz ali Holzessigsäure) prijavila je »Allgemeine Zeitung« članek, v katerem opozarja, da je osetova (jesihova) kislina, katere je v največjem času v trgovini, strupena. Po statističnem izkazu, priobčenem od obrambnega društva nemških tovarnarjev za oset, primerilo se je na Nemškem več kot 100 slušajev zastupljenja tekom zadnjih treh let po tako imenovani osetovi kislini. V 55 slučajih končalo je zastupljenje s smrtjo. Nevarnost imenovane kisline uvidel je tudi nemški državni zbor, kateri je stavil posebno resolucijo, da se prodaji in razširjevanju osetove kisline pride v okom. Tudi mestni Berolin in Charlottenburg izdali sta proti prodaji strupene kisline stroge policijske naredbe. Gospodinja in trgovci, upoštevajte to svarilo in poslužujte se raje domačega vinskega kisa.

Z Jesenic. Tukajšnji podjetnik v kamenolomu, žid Fabiany, postopa s svojimi delavci že popolnoma nečloveško. Ni mu dovolj, da je dobil od Jeseničanov kameno-

podoben. Siva kmetica, ki je po očetovi smrti vzdržavala in vzgojila osem malih otrok, je doživela, da je bil sin povzdignjen v cerkvenega kneza; svoje vaške noše ni nikdar odložila; do zadnjega je družila njo in sina-kardinala najglobokejša ljubezen. V obednici so prišle k nam Marija, Roza in Ana Sarto, sestre sv. Očeta. Vse so že v šestdesetih letih, še trdne, častitljive postave. Jednako pokojni materi so dober tip severno italijanskega kmečkega človeka. Prišle so od domačega opravila, iz kuhinje itd.; črez obleko iz navadnega črnega sukna so imele privezane še velike predpasnike. Sestre niso imele nikdar več ko eno kuharico, kaj še le, da bi imele kako hišino. Pokazale so nam brzojavko, ki so ga prejšnji dan dobile. Glasi se: »Sveti Oče pošilja svoj prvi apostolaki blagoslov sestram in patrijarhalni družini (bližnja okolica patrijarhova). Počuti se zelo dobro.«

Gospodične Sarto govore narečje svojega kraja in so v svojem obnašanju skromne in preproste. Odkar je brat postal papež, so one postale le še skromnejše.

Tem prostodušnejše je pa govorila o stridnem vsakdanjem življenju papeževa nečakinja, ljubecanjiva, vesela, preprosta deklica, stara približno kakih 24 let. »Ob 5ih«, je de-

jala hči Pija X. sestre, ki je omožena z nekim gostilničarjem na deželi, »je vstal sedanjí papež, po zimi ob pol 6 ih, ob 6 ih je bral sveto mašo, na kar je izpil nekaj črne kave z nekoliko likerjem. Nato se je šel ob poletnem času kopat; nekoliko let sem zaužije ob 9.h dva mehko kuhana jajčka. Ob 1. uri smo kosili: juho, kuhano govedino s sočivjem in nato nekaj sadja. Nato je stric nekoliko zaspal; potem pa je v svoji pisarni delal ali sprejemal. Popoldne je šel večkrat na izprehod peš ali v gondoli. Rad je obiskaval bolnike; v družbo ni šel nikdar. Ob 4ih je v poletnem času izpil čašo piva, po zimi pa čašo kave. Ob 9ih zvečer je večerjal, kakor opoldne v krogu svojih sorodnikov. Še poprej smo molili skupno rožni venec. Zvečer je zaužil nekoliko builona s kruhom in nato eno koteleto; družega nič. Nato se je zabaval z nami do 11. ure.

Bil je vedno vesel in je ljubil dobro šalo.

Moje tete so tako žalostne, da ne morejo več živeti z njim, da se skoraj nič ne morejo veseliti velike sreče. Stariši Pija X. so bili ubogi kmetovalci, ki so imeli le malo hišico in malo posestvo; oče je umrl zgodaj in vdova je preživela svojo številno družino s šivanjem.

»Stara mati«, je rekla Gilda, »je bila dobra in pametna žena; vse je dobro uredila.«

Ljudski list »Messaggero« pozdravlja v Piju X. »ljudskega papeža«. Od Siksta V. se je sedaj zgodilo prvokrat, da je bil papež vzet izmed najnižjih med nizkimi. Upati smemo, da bo torej prinesel v Vatikan ne le duh uboštv, ampak tudi gorko srce za želje in bolesi ljudstva. »Messaggero« ponosno povdarja, da je Pij X. kot patrijarh beneški s svojimi sorodniki živel skromno in da je vse svoje premoženje žrtvoval, da se ljudstvo dvigne iz gospodarske in etične zapuščenosti. Vzbudil je v beneškem proletarijatu veselje do varčnosti in vsakemu najrevnejšemu zagotovil streho. Ko so novemu papežu predlagali, naj sorodnikom svojo izvolitev telegrafsko naznani, je odgovoril: »Sestre v Benetkah in nečak v Mantovi že vedo iz časopisov. V Riezi, kjer živi moj svak, ni brzojavnega urada. Pišem vse lastnorodno«, in sedel je k mizi in napisal mirno štiri jednako se glaseča pisma; nečaku je še pristavil, da bi ga bilo veselilo, ko bi ga mogel obiskati v njegovem malem gnjezdu; sedaj bo pa že sam moral priti v Rim.

lom za smešno nizko ceno, sedaj odira še uboge delavce na nezasiščen način. Izmed nešteti slučajev naj navedem le enega, ki se je pripetil zadnje dni. Pred tremi tedni je privabil iz Črškega 26 kamenosekov, obljubil jim je plače 3—4 krome na dan in hrano za 25 kr. Delavci so se dali premetiti sladkim besedam in res so prišli. Toda mesto obljubljenih 3—4 K jih je Fabiani plačal po 2 K 20 h, hrano pa so morali plačevati po 70 kr. Ko so delavci protestirali proti takemu početju, jih je spodil iz službe in naščuval nanje laške delavce. Delavci so sedaj poslali svarilo v češke liste, naj se s drugimi ne dajo premetiti sladkim in varljivim besedam takih delodajalcev in vso zadevo naznanijo na pristojnem mestu.

Ljubljanske novice.

Vspored slavnosti 25letnice okupacije Bosne in Hercegovine v Ljubljani. Odbor v proslavo 25letnega jubileja bosansko hercegovske okupacije nas je naprosil, da priobčimo vzpored te slavnosti. Vzpored: 1. Dne 15. avgusta zjutraj ob 8^h, uri shod udeležnikov na vrtu restavracije »Pri Novem svetu« na Marije Terezije cesti. Potem skupen odhod k slavnostni službi brž živ cerkvi pri uršulinkah. 2. Ob 12^h, uri opoldne skupen obed vojnih tovarišev iz leta 1878. na restavracijskem vrtu »Pri Novem svetu«. 3. Ob 4. uri popoldne velika vrtna slavnost na imenovanem restavracijskem vrtu s šaljivo loterijo in ob sodelovanju godbe o. in kr. pešpolka Leopold, kralj belgijski, št. 27. 4. Ob 8^h, uri zvečer velik umeteljni ogenj. — Odborniki, ki bodo vzprejemali tovarise na kolodvoru, bode spoznati na črno-rumenih znakih.

Vojaki v Ljubljani. Danes zjutraj je odšel iz Ljubljane 97. pešpolk, ki si je pridobil v kratkem času tu izrednih simpatij. Posebno vojaška godba 97. pešpolka pod vodstvom kapelnika g. Petra Teplyja in polkovnim tamburjem g. Francem Zitta se je priljubila občinstvu, ki je posebno pri večeršnjem promenadnem koncertu prirejalo godbi prišerne ovacije. Godba je igrala »Slovanski poutpour«, v katerem se nabijajo slovanske himne. Občinstvo je ploskalo in klicalo vrlim godcem »Živio!« Tudi pri odhodu godbe je občinstvo godcem prirejalo ovacije. Večernji večerni koncert pri Hafnerju je napolnil vrt do zadnjega kotička. Tudi tu se je odlikovala godba s slovanskimi skladbami. Posebno je pozdravljalo občinstvo koračnico »Mladi vojski« in navzočega skladatelja g. Parma. Ta vojaška godba je zapustila v Ljubljani najlepši spomin in dobrodošlico nam bodo vrli godci, kadarkoli pridejo zopet v Ljubljano. Občinstvo pa ima sedaj zaščitano pot glede godbe 27. pešpolka. Občinstvo sme odte godbe zahtevati, da se tudi ona ozira na večino prebivalstva in da igra slovanske skladbe! Ako godba 27. pešpolka še nadalje hoče prezirati Slovence, naj ostane v vojašnici in naj ne hodi nadlegovat Slovence s samonemškimi skladbami! — O godbi 87. pešpolka se nam poroča, da je pri vходу v Ljubljano igrala »U boj«. — Danes dopoldne je prišel v Ljubljano 27. pešpolk. Pred »Tonhalle« so vojski defilirali. — Danes zvečer od 6. do 7. ure bo v »Zvezdi« promenadni koncert godbe 87. pešpolka.

Tatvina mej spanjem Matevžu Turku, slugi na držav. železnici, stan. v Sp. Siki št. 66 je 10. t. m. popoldne, ko je v Tivolskem gozdu zaspal, neka ženska ukradla iz žepa ves denar.

Pobegnil prisiljenec. Prisiljenec Jožef Koren, 54 let star, pristojen v Predoslje, okraj Kranj, je 10. t. m. pobegnil od dela pri Codellijevem gradu. Pobegli prisiljenec je nevaren tat.

Dezertir. Jožef Debevec, 22 let stari prostak pri pešpolku št. 97, pristojen v Hrenovce, okraj Postojna, je dne 10. t. m. mej maršom na Vrhniki dezertiral od svojega polka.

V Ameriko. Danes ponoči odpeljalo se je v Ameriko 16 oseb.

Društvena godba priredi povodom proslavlja 25letnice okupacije Bosne in Hercegovine v petek 14. t. m. in k rojstnemu dnevu Nj. Velikanstva cesarja v ponedeljek 17. t. m. vsakokrat ob 8. uri zvečer mirozov. Mirozov pomikal se bo po sledečih ulicah in trgih: Magistrat, Mestni trg, Stari trg, Sv. Jakoba most, Breg, Turjaški trg, Gosposke ulice, Kongresni trg, Schellenburgove ulice, Prešernove ulice, Marijin trg, čez most, na magistrat. 17. t. m. se podaljša ta pot še do Sv. Petra ceste in čez novi jubilejski most nazaj na magistrat. V slučaju neugodnega vremena se mirozova ne vršita.

K gasilskemu shodu v Prago so se zastopniki ljubljanskega gasilnega društva danes odpeljali.

Z gradbo poslopja mestne hranilnice prične trdka Supančič koncem tega meseca. Letovičarji v Ljubljani. Letošnja sezona je daleč za preteklim letom. V Ljubljani je do zdaj stalnih letovičarjev nič več nego — deset družin civilnega stanu. Stanujejo izven 4, vse pri privatnih strankah.

Umevno je, da se dolgočasit nemara nihče hodit v Ljubljano; za tujce stori mestni zastop vse premalo!

Mesar na kljukl. Jožef Primo, mesar, stanujoč v Kašlju št. 28, peljal se je predvečeršnjim zvečer s kolesom po Šolskem drevoredu. Ker so v drevoredu ob straneh stožnice, zadel je Primo mej vožnjo z glavo v jedno stožnico, in sicer v kljukl, na katero se obeša mase. Kljukla se je zamesila Primcu v kožo nad levim ošesom in je on obvisel na stožnici, na kar je seveda hitro spustil kolo in se prijel za stožnico, da se je rešil.

Dogodki na Hrvatskem.

Iz Zagreba se poroča, da so radi dinamičnih atentatov aretirane osebe — izpustili. Pokazalo se je, da niso — pravih dobil.

Jutri se proglasi sodba v sodnijski razpravi Radić Pasarč. Obtoženca po dovršeni razpravi nista bila, kakor se je pričakovalo, izpuščena iz zapor.

Dopolnilna volitev v sabor bo v zlatarskem okraju 26. avgusta.

Vladinova Stjepana grofa Erdötyja je cesar odlikoval s dostojanstvom pravega tajnega svetnika in ga oprostil pristojbin. »N. Freie Presse« pravi, da ima to odlikovanje vsekakor politično ozadje.

V Krapino in Stubico je zopet odšla stotinja vojakov, v Petrinjo in Karlovec pa pol eskadrona ulancev.

V teh krajih se pojavljajo novi nemiri. Predvečeršnjim je letelo 40 orčnikov v Maksimir poleg Zagreba. Vladi je nekdo naznanil, da se ondi zbirajo zarotniki kmetje.

Po vsem Hrvatskem zasledujejo z zanimanjem razvoj ogrske krize in možnost narodnostnih koncesij na ogrsko opozicijo v zadevi armade. Ako se dovoli ogrski armadni jezik pri skupni vojski, tedaj bo vsa Hrvatska zahtevala, da se vpelje pri hrvatskih polkih hrvatski armadni jezik. Ako bi se hotelo pri hrvatskih polkih uvesti mažarščino kot poveljni jezik, tedaj bi to pomenilo revolucijo.

Vstaja na Balkanu.

Poročila iz Macedonije postajajo vedno bolj vznemirljiva. Upor se je razširil tudi po okraju Prilepu. V več vseh so se priključili tudi Srbi vstašem. Turška poročila govore, da gredo vstaške čete od vasi do vasi in silijo prebivalce, da gredo z njimi. Kdor ne bi hotel, tega ubijejo. Vojaške turške čete so skoro brez moči, ker zavzemajo vstaši vse boljše pozicije. Skoro povsod je promet ustavljen, ker so mostovi razrušeni. Zunanje vlade že nekaj dnij ne dobivajo poročil od svojih konzulov, ker so vse zveze pretrgane.

Boji med vstaši in vojski so uprav obupni. Vstaši rabijo tudi v bojih dinamit.

V vasi Smilevo zažgali so mošejo, v kateri so vojski »klanjali«. Mnogo vojakov je zgorelo.

Sultanu dela sedaj velike preglavice nesrečna smrt ruskega konzula Rostkovskega. Njegov sin princ Ahmed je izročil v ime sultanovo ruskemu poslaniku Zinovjevu 200 000 frankov za vdovo umorjenega konzula. Morilec bode kaznovan s smrtjo.

Revolucijski odbor je imel pretečeni teden v Sofiji svoj meeting, kjer se je sklenilo, da se nadaljuje boj do skrajnosti, in da se odpošle iz Bolgarske 4000 oboroženih mož v Macedonijo. Še tisto noč jih je prešlo preko meje nad 400.

Velik upor je v drinopelskem okraju. Revoluksijski štab v tem okraju obstoji iz Gerdjikova, ki je študiral v Genfu, dalje iz stotnika Ikomora in Madjarova. Organiziranih imajo 18 čet. Posebne čete so odrejane za to, da rušijo prometna sredstva: železnice, brzojave itd.

Iz Sofije se poroča, da so poslali zastopniki notranje revol. organizacije v Macedoniji diplomatskim agentom vseh velevlasti spomenico, v kateri naznanjajo splošni upor in sporočajo, da bi prenehali z vstajo samo pod tem pogojem, ako bi bil imenovan za Macedonijo krščanski guverner, ki bi bil popolnoma nezavisen od porte, in ako bi se reforme izvajale pod nadzorstvom velevlasti.

Turške vojaške čete so opustošile tri vasi pri Monastiru, Dolno, Krušo in Smiljevo, ter so velik del vaščanov pobili. Revoluksijski odbor je protestiral proti temu divjaškemu početju, ker so odbori svojim četam stogo zapovedali, da morajo prizanašati prijateljem kristjanov in turškim starcem, ženam in otrokom.

Pri vaseh Ekica in Otrova so obkolile baje turške čete 800 vstašev. Izid še ni znan.

Vstaši so poskušali zažgati mesto Monastir, a se jim ni posrečilo. — Pri Metrekopu se je vršil tridnevni boj med vstaši in vojski. O uspehu se ne poroča nič gotovega.

Obravnava proti Humbertovim.

V ponedeljek se je nadaljevala zanimiva obravnava proti »najpoštenejši« rodbini cele Francoske. Reči se mora, da za zabavo je izvrstno preskrbljeno. Občinstvo se izvrstno zabava nad predrznostjo »gospa« Humbert in nad dovtipi Romana Daurignac-a.

Komaj začne predsednik obravnave, se oglasi gospa Humbertova: »Danes hočem govoriti, danes nisem bolna. Obljubite mi, gospod predsednik, da bom mogla govoriti po zaslišanju Friderika«.

Predsednik: »Da, da, gotovo boste lahko govorili.«

Nato zahteva gospa Humbert, da se zaslišajo vse priče. »Vse, vse!« zakliče glasno predsedniku. Zagovornik Labori podpira to zahtevo, na kar predsednik izjavi, da bo vse storil, da pridejo vse priče. Nato zopet izrazi gospa Humbert svoje hrepenenje govoriti: »Danes moram povedati, kje so milijoni. Cel svet pričakuje to od mene.«

Predsednik: »Dobro, vse boste povedali, toda nekoliko potrpite.«

Sedaj šele more predsednik zaslišati Friderika.

Predsednik povdarja, da so Humbertovi imeli velike svote denarja, in vpraša, kako so prišli v posest teh avot. Friderik odgovori, da se ni nikdar pečal s finančijelnim vprašanjem. Predsednik trdi nasprotno. Friderik: »Nikdar se nisem za kako stvar brigal. Niti direktno, niti indirektno nisem občeval z upniki.« Gospa Humbert zakliče vmes: »Tako je!«

In tako je šlo naprej in naprej in gospa Humbert je vsak trenutek začutila v svojem »poštenem« srcu hrepenenje govoriti, govoriti dolgo in veliko o svoji poštenosti v zabavo občinstva in jezo predsednika.

Pri zaslišanju Romana Daurignac-a pravi predsednik, da je hotel vlado goljufati, ko je skušal kupiti na Madagaskarju 4 milijone hektarjev zemljišča, češ, da ima 20 milijonov kapitala. Roman: »Jaz sem prostozidar«. (Veselost) Predsednik: »Na Uralu, kamor ste šli, ste iskali topaze.« Roman (glasno smeja): »Topaze? Jaz?« Predsednik: »Vi ste večkrat potovali za svojo sestro. Kaj ste delali tolikokrat v Bruslju?« Roman: »Upnikom sem dajal jesti in piti.« (Smej.)

Cele obravnave ne moremo priobčiti. Naj zadostuje to, da čitatelji vedo, da je ta obravnava res zelo zanimiva.

Obtoženci se vedno izogibajo vsakim odgovorom, ki se tičejo Crawfordov, kje leži grad Marcotte itd. Tako se je vršila ponedeljkova obravnava.

V torek se je nadaljevala. V torkovi obravnavi je nastopil kot priča notar Parmentier, ki je dal izjavo, da je videl Crawforda, in sicer večkrat. Drugi dve priči nista izpovedali ničesar zanimivega. Nato je prosil besede Friderik. Ta je v krasnem in lepo stiliziranjem govoru napadel razne politike in uradnike; vrhunec govora pa je v napadu na justičnega ministra Vallé-a, ki ga Friderik imenuje oderuha, ki je kriv nesreče Humbertovih.

Humbertova zahteva, da se pokliče za pričo justični minister. Predsednik pravi, da tega minister ni dolžan, da bi hodil za pričo.

Zagovornik Labori: Minister ni vzvišen nad dolžnostjo državljanov. (Hrupno pritrdjevanje med občinstvom.)

Naslednja priča advokat Du Buit govori ugodno za Humbertove. Nato se je obravnava prekinila in se je včeraj nadaljevala.

Obravnava včeraj se je vršila ob velikem pritisku občinstva. Komisar Hennieu poroča o aretaciji Humbertovih v Madridu. Trije strokovnjaki v pisavi so izjavili, da so pooblastila, podpisana z imeni Crawford, pisana s spremeno pisavo Romana in Emila Daurignac-a. Obtoženca in zagovornik ugovarjajo tej izjavi.

Notar Dupuy spozna v Romanu Daurignac osebo, ki mu je podpisala z imenom Crawford neko pooblastilo. Emila ne more spoznati tako natančno.

Zagovornik Labori izjavlja, da Crawford živi, a pod drugim imenom. Bivši državni svetnik Jaquin pravi, da je akosi dvajset let veroval v prijateljstvo in poštenost Humbertovih; nikdar pa ni izrabljaj svoje službe v njihovo korist. Ko je zvedel resnico, je takoj podal demisijo. Bivši notar Langerlois pravi, da je izposloval Humbertovim 10 milijonov posojila. Tudi on je veroval na eksistenco Crawfordov na podlagi sodnijskih odločb. Delacherie, ki je izposloval Humbertovim 25 milijonov, izjavlja isto.

Po zaslišanju še nekoliko priš se zaključiti obravnava.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Slovesna otvoritev. Slovesno so otvorili včeraj v Celovcu prvo umetniško razstavo v navzočnosti dež. pred. bar. Heina in drugih dostojanstvenikov. — Eksplozija na ladiji V Tešinu je eksplodiral 5 met. stotov težki zaboj, napolnjen s karbidom, v trenutku, ko so ga spravljali na ladijo. Lastnik ladije, ki je stal v bližini, je ubit. Trije brodarji so težko, dva lahko ranjena. Ladija je tudi poškodovana. — Štrajkom prete delavci v rudokopu avstrijsko-ogrske družbe državnih železnic. Mašinisti in delavci zahtevajo, da se jim zviša plača in sicer v teku 48 ur, sicer nehajo z delom. Za rudnik je velika nevarnost, ako nehajo z delom, ker bi ga lahko zalila voda. — Nesreča na železnici se je dogodila na postaji Napagedl. Vlak, ki je prišel z Dunaja, je trčil na tovorni vlak in se poškodoval. Lahko ranjenih je 21 oseb; težko nobena, kar je tem bolj čudno, ker je bil vlak natlačen potnikov. Nesreče je kriv čuvaj. Samomor. V Frankfurtu je prišel v neko prodajalno orožja nek mož, ki je zahteval nekaj revolverjev na ogled. Enega je kupil in ga dal nabasati. Še predno je mogel prodajalec prepričati, je ustrelil neznanec dvakrat nase in se težko ranil. Identitete še niso mogli določiti. Na prihi ima v danskem jeziku tetovirane besede: »Danar ali življenje«. V brezupnem stanju so ga nezavestnega prenesli v bolnišnico. — V Mogunciji je napadla neka samokresi in batinami oborožena tolpa četo Italijanov, ki so čakali na začetek dela. Nastal je divji boj, pri katerem so bili nekateri delavci ranjeni. Italijani so morali bežati. Storitci so ušli. — Leopold Wölfling kupuje v Curihu neko vilo za 100 tisoč frankov, kjer misli stalno ostati. — Med strelnimi vajami angleške eskadre pri Gibraltarju je padla neka bomba tudi pred pisarno rešilne družbe. Španski konzul se je pritožil in dobil povoljen odgovor. Uvedla se je preiskava. — Parnik se je potopil. Lloydov parnik »Pozejdon« se je potopil ob rtu Karamel pri sirske obali. Potniki in moštvo so se rešili. — Vezu v zopet deluje. Iz Neapolja se poroča, da je Vezuvov stožec dobil razpoke. Lava teče le še v žrelu. Bruhanje je močno in ravnatelj observatorija se ne more približati žrelu. — Špioni laške vlade. V Meni sta bila dva uradnika laške narodnosti prijeta, ker sta risala avstrijske utrdbe. Izročena sta okrajnemu sodišču v Cavalese. — V toplica Neuenaahr pri Koblenzu je nakrat vsahnil zdravilni vrelec. V mestu je radi tega silno razburjenje. — Strahovitorkan je divjal ob obalah Zah. Indije, ki je povzročil velikansko škodo. Na Martiniku je mnogo mrtvih in 5000 brez strehe. Posebno so trpele one hiše, ki so jih po izbruhu Mont Pelée-a na novo sezidali.

Ruski glasovi o Leonu XIII.

Ruski časniki pišejo sedaj mnogo o Leonu XIII. »Svjet« je še pred smrtjo papeža podarjal, da ima sprememba vlade v Vatikanu velikanski pomen za Rusijo z ozirom na veliko število katoliških podanikov, kakor tudi radi tega, ker »duhovniki fanatično in nerazumno uklanjajo glave pred ukazi papeža«. — Vohče je rusko časopisje dokaj prijazno Leonu XIII. Celo listi, ki so v svoji praveoslavni gorečnosti širili nezaslišane izmišljotine o Vatikanu in kratkočasili rusko občinstvo z glupimi anekdotami, zasramujočimi katoliško cerkev, so govorili s spoštovanjem o njem, ki je bil »lumen in ocelo«. Morda je vplival nanje list »N. Vremja«, ki je predstavljaj Leona kot prijatelja Rusije. Nekoč je rekel — kakor trdi »N. Vremja« — kardinal Rampolla ruskemu diplomatu: »porabite priliko, kakaj dvomim, da bi se našel še kedaj Rusiji tako naklonjen papež in državni tajnik«. Rampolla imenuje »N. V.« »preizkušenega prijatelja Rusije«, kateri je že kot pomočnik tajnika Jacobinija vplival na zblizanje Vatikanu z Rusijo. O časa, ko je zavzel Rampolla državno tajništvo, je postala politika Vatikanu še prijaznejša do Rusije. Po smrti Pija IX. — piše dalje — ki je pogosto izzval naše oblastnike, da se odklonili njegove drzne (?) in nemogoče zahteve, po neprestanem vmešavanju v notranje zadeve Rusije, katero si je dovoljeval Vatikan za časa poljskih nemirov, je nastopil čas popolnega sporazumljenja in obudovanja vrednega takta... In sedaj dobivajo poljski škofje, ki svobodno obiskujejo Rim, samo eno navodilo: »Živite v miru, ne mešajte se v politiko, podpirajte idejo aloga«. — Leon XIII. in njegov alter ego, kardinal Rampolla, sta z veseljem pozdravila francosko-rusko zvezo. Celemu svetu znana zaveznika sta bila car Aleksander III. in predsednik Carnot. Za njima pa je stala po svojem vplivu mogočna postava Leona XIII. Blagoslovil je on to zvezo kot pastir in diplomat. V prvem slučaju je bil njegov blagoslov važen za vso katoliško Francosko, v

drugem pa je dokazal svojo neodvisnost od trozeve. — Konečno želi »N. V.«, da bi postal papež najbližji prijatelj Leona XIII, kardinal Rampolla. — Nasprotno se je »Svet« večkrat izrekel, da je bil boljši za Rusijo Pij IX., češ, ker je »zvit« politika Leona XIII. pod videzom naklonjenosti do Rusije umela priboriti katolicizmu mnogo koncesij, ki mu dajejo moč k mirnemu in rednemu razvoju.

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 20. julija do 8. avgusta poslali gg. in društva: Upravištvo »Slov. Naroda« zbirko 6962 K, uredništvo »Slovenca« zbirko 805 K; podružnice: moška šentjakobskotrnova v Ljubljani udnine 72 K in Ciril Metodovega daru 55 K (darovali so po 10 kron: Andrej Zamejic in Andrej Kalan; 6 K Ivan Rozman; po 5 K: dr. Andr. Karlin in Ant. Zupančič; po 3 K: Gnjazda in F. Florjancič; po 2 K: Jernej Bahovec, dr. Gestrin, Al. Stroj, Fr. Trtnik, Jos. Vidmar in Ivan Vrhovnik; 1 K Pichler); moška in ženska v Trstu dohodek veselice 1428 80 K, ženska v Črnomlju 69 K, ženska v Sežani 76 kron, šenklavsko-frančiškanska in šentjakobskotrnova ženska v Ljubljani vsaka po 800 K, skupaj 1600 K donesek od razstave ženskih ročnih del in darove; ženska v Kranju 128 K, ženska v Trbovljah zbirko in udnino 50 K, podružnica v Selcih 38 K, ženska v Logatcu 124 80 K, moška v Logatcu 52 K, ženska v Celju 277 06 K, litijaka podružnica 200 kron pokroviteljnine, podružnica v Gorn. Gradu 70 K, duhovščina šmartinske dekanije 200 K pokroviteljnine; gđ. Terezija Karolinkova v Kamniku 460 K, katere je v veseli družbi nabrala gđ. Ana Močnikova; Jos. Novak v Leasah 20 K, župnik Ivan Schifferer v Pomjanu, zbirko dekanijske konference 12 kron, prof. Karel Verstovšek II prispevek mariborske junijske veselice 400 kron, »Bratno društvo« v Trebnjem 8 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj, 13. avg. Minister Goluchovski je naročil avstrijskemu poslaniku v Petrogradu, naj izreče grofu Lambsdorffu sožalje povodom nesrečne smrti konzula Rosthovskega.

Budimpešta, 13. avgusta. Cesar sprejme v petek dopoldne v Schönbrunn Khuen-Hedervarya v avdienci.

Bukarešt, 13. avgusta. Samostansko mesto Agapia, v katerem so okoli samostanske cerkve sezidane hišice za 500 redovnic, je pogorelo. Ves samostan je uničen. Dve redovnici ste zgoreli.

Bolzan, 13. avgusta. Profesor Lambert Tessaro je radi irredentovskih agitacij izgnan iz Avstrije.

Brod, 13. avg. Vdova Kulinska, mati treh otrok, je zabodla 28letnega svojega ljubimca kleparskega pomočnika Jožefa Komika, ker ji ni pošiljal 8 kron na teden, kakor ji je obljubil.

Rim, 13. avgusta. Sv. oče je po noči dobro spal in sicer prvič po izvolitvi neprenehoma do zjutraj.

Carigrad, 13. avgusta. Umorjeni ruski konzul bo imel slovesen pogreb na stroške turške vlade. Turčija da baje vdovi veliko odškodnino. Turška vlada pravi, da je konzul orožnika, ki ga je ustrelil, klofotal, a temu poročilu popolnoma nasprotujejo poročila ostalih konzulov.

Carigrad, 13. avgusta. Ruski zunanji minister je izrekel sožalje vdovi umorjenega konzula. Zagotavlja ji, da bode dobila veliko odškodnino in da se pogreb izvrši na drž. stroške.

Skoplje, 13. avg. V ponedeljek razobesila je vstaška četa v Kruševu pri Monastiru bolgarsko zastavo ter imenovala vaško načelnništvo. Prišlo je vojaštvo s posebnim vlakom. Vnel se je hud boj.

Belgrad, 13. avgusta. Tu so zopet konfiscirali sedem zabojev s puškami in municijo. Na zabojih so bili naslovi zasebnikov v Sofiji, orožje pa je bilo določeno za makedonski odbor.

Belgrad, 13. avg. Kralj je sprejel demisijo ministerstva. Novi kabinet bo

sestavil Avakumović ali pa general Sava Gruić. Vzrok demisije je to, ker vojni minister Avakumović ni hotel udati se zahtevam, naj odstrani nekatere častnike in višje uradnike.

Solun, 13. avgusta. Na devet metrov dolgem mostu orientalske železnice pri železniški postaji Gewgheli se je izvršil dinamični napad. Srednji stebel je poškodovan, tir je zakrivljen, 70 tračnic je zlomljenih. Včerajšnji vlak ni imel nobenega potnika. Vstaši z napadi na železniške tire hočejo preprečiti nadaljni transport turškega vojaštva.

Pariz, 13. avg. 56 žrtev pri nesreči na pariški podcestni železnici so pokopali včeraj. Ostale pokopljejo danes. Razven dveh, so bile vse žrtve agnoscirane. Mej mrtveci je mnogo rodbin. Dunajski mestni svet je doposlal sožalno brzojavko.

Berolin, 13. avgusta. »Vossische Zeitung« poroča, da se je mej Avstrijo in Rusijo izvršil dogovor, po katerem se uduše vojaške stranke v Srbiji. Vojaški ataše na Dunaju ne sme svojih obiskov več izvrševati v vojaški uniformi. Srbski častniki, ki so v ruskih učnih zavodih, so dobili povelje zapustiti Rusijo.

Bruselj, 13. avgusta. Burski general Moritz, ki je, kakor se poroča, s pomočjo Lebaudyja hotel na Madagaskarju ustanoviti poljedelsko kolonijo, je dobil ponudbo, naj se pridruži nekemu podjetju v Sahari. General se še ni odločil.

Po sklepu lista.

Shod zaupnikov katoliško-narodne stranke.

Nad 200 zaupnikov iz dolenskih občin in ljubljanske okolice je bilo danes navzočih na zaupnem shodu katoliško-narodne stranke, ki je določeval o kandidaturi pri dopolnilni državnozborni volitvi v tem okraju. Shod je otvoril dr. Šusteršič, nakar je o svojem delovanju poročal odstopivši poslanec Vencajz, kateremu se je shod za njegovo marljivo delovanje soglasno in s velikim odobravanjem zahvalil. Nato je nastopil dvorni svetnik Šuklje. Bil je pozdravljen z dolgo trajajočim ploskanjem in burnimi »živio«-klici. Njegov krasni govor je bil viharo aklamiran. Shod je soglasno sprejel kandidacijo dvornega svetnika Šukljeja.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
12. 9. sveč.	735,7	21,6	sl. jvzh.	jasno	
1. 9. jut.	737,1	16,5	brezvev.	megla	0,0
2. 9. popol.	734,0	28,3	sr. jvzh.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 20,7°, normale 19,1°.

Dunajska borza

dné 12. avgusta.	
Skupni državni dolg v notah	100,35
Skupni državni dolg v srebru	100,25
Avstrijska zlatna renta 4%	120,90
Avstrijska kronska renta 4%	100,60
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92,95
Ogrska zlatna renta 4%	119,80
Ogrska kronska renta 4%	98,80
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90,10
Avstro-ogrsko bančne delnice	15,91
Kreditne delnice	661,—
London vista	239 27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m nem. drž. v	117,32 1/2
20 mark	23,47
20 frankov	19,06
Italijanski bankovci	95,15
C. kr. cekini	11,28

Žitne cene

dné 13. avgusta 1903. (Termin.)

Na budimpeštanski borzi:	
Pšenica za oktober	K 7,35 do 7,36
april	7,61 7,62
Rž za oktober	6,17 6,19
Oves za oktober	5,35 5,36
april	5,59 5,60
Koruz za avgust	6,18 6,19
september	6,16 6,20
maij 1904	5,03 5,04

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K — do —
Rž južno železnice	7,60 8,5
Rž	6,45 6,60
Ječmen	6,70 7,80
ob Tisi	6,40 7,50
Koruz ogrska	6,55 6,75
Cinkvant	7,50 8,—
Oves srednji	5,90 6,10
Pizol	— —

Umrli so:

- 11. avgusta. Terezija Hüpscher, krojačeva žena, 60 let, Ulice na Grad 5, črvenasi katar. — Ana Podobnik, strojevodja hči, 3 1/2 mes., Dunajska cesta 52, Catarrh. intestin.
- 12. avgusta. Zofija Triller, komptuaristinja, 20 let, Rimska cesta 6, Nephritis, Oedema pulm.
- V hiralnici:
 - 9. avgusta. Tomaž Pogačnik, dninar, 76 let. Scrophulosis universalis.
 - 12. avgusta. Matija Ferle, delavec, 74 let, vsled raka v želodcu.
- V bolnišnici:
 - 8. avgusta. Vincencij Filibrun, zasebnik, 82 let, ostarelost.
 - 9. avgusta. Terezija Keber, kajtarjeva žena, 38 let, fractura complicata cranii, Cerequasatio cerebri Meningitis.
 - 10. avgusta. Lovro Kos, vrtnar, 77 let, Insufficiencia cordis chron. Hydrops universalis. — Henrik Aulitzky, tapetnik, 74 let, Oedema cerebri. — Jakob Logar, blavec, 24 let, jetika. — Lovro Prestopnik, pekovski pomočnik, 50 let, jetika.
- V vojaški bolnišnici:
 - 8. avgusta. Zeopold Hahn, vojaški živinozdravnik, 29 let, Pyaemia Embolie.

Vozni red

junij - oktober

1903 858

Cena 20 vin. (10 kr.)

s poluletnim koledarjem v trdnem ovitku dobiva se v prodajalnici

Ničman

Kopitarjeva ulica in v **Turkovi**

prodajalnici na Dunajski cesti v Ljubljani.

Šla je

moja žena, nad 60 let stara, visoke postave, dné 9. t. m. od doma peš na Brezje k Mariji pomagaj, a se do danes ni vrnila. Kdor bi o njej kaj vedel, blagovoli mi naznaniti.

Miha Kalan, Spodnja Zadobrava št. 10, pošta Zalog pri Ljubljani. 1049 1-1

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrovani cenik z več ko 600 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga
in godbenih reči

HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 234, Češko.

Štedilno leštilo za tla (Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnije sredstvo za domačo porabo pri leštenju parketnih lužilnih in ličilnih tal, se posuši tekom jedne ure. Dobva se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskan ske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 8 11-12

Vozniki

za odvažanje zemlje itd. se sprejmejo takoj.

Povoraka na s. pri stavbi „Mestne hranilnice“ v Pr. šarnovih ulicah ali pa v pisarni F. Sapančica na Rmski c. št. 1046 2-2

Najnižje cene. Največji izbor. 423 20

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Močan deček

iz poštene hiše se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom

E. Miklavčič v Kranju. 1025 2-1

Elegantne zalepke za šaljivo pošto vedno v zalogi pri Iv. Bonaču v Ljubljani. Cena 100 kom. 3 K. 1-9 4701

Črne jagode

v večji množini kupuje kemična tovarna **Viktor Alder**, 1042 2-1 Dunaj, X./I, Humboldtgassee 42.

„Zajec“ se je preselil iz Rimske ceste št. 24.

Slaznemu občinstvu si usojam naznaniti, da se preselim z dnem 5. avgustom t. l. iz dosedanje gostilne pri „Zajcu“ na Rmski cesti 3fev. 4 na 1001 3-3

Rimsko cesto šte. 24

to je na vogalu Rimske-, Bleiweisove- in Tržaške ceste nekda pri „Jagru“.

Ob tej priliki se najpriščneje zahvaljujem vsem častitim mojim gostom in odjemalcem posebno mojim stalnim blagim gostom kakor častitemu omizju na „Kliniki“, „Glazbeni Matici“, „Sokolu“, „Merkur-ju“, „Slavcu“ itd., ter jih uljudno prosim še za nadaljni obisk ozir. odjemanje in se splošno priporočam slavnemu občinstvu za blagohotno naklonjenost, ker se bodem po celey zmožnosti potrudil v moji popolnoma na novo opremljeni restavraciji z najboljšo postrežbo poslužiti, kakor z najboljšim pristnim vinom razne vrste, izbornim pivom, gorkim in mrzlim jedilom po najnižji ceni. Na razpolago bodem imel več pripravnih sob za Klube, društvene seje i. t. d. v zabavo tudi billard ter vse druge dovoljene igre kakor tudi prijeten senčnat vrt.

Točilo se bode sledeče vino:

Istrijsko rumeno	liter	32 kr.
Bizelsko rudeče	„	36 „
Dolenjski cvicek	„	44 „
Goriška rebulja	„	48 „
Refoško	„	48 „
Završko	„	48 „
Jeruzalemsko iz leta 1895	„	60 „
Ljutomersko iz leta 1887	„	80 „
Klosterneuburško štištsko, belo	„	80 „

Vsa ista vina oddajam tudi v sodcih po najnižji ceni.

Nadalje imam na razpolago naslednja vina v butilkah:

Kahlenberško	iz leta 1968
Gewürztraminer	1882
Franzhäuser	1882

Klosterneuburško in konventno vino vsa iz samostanske kleti Štft v Klosterneub.

Nadalje imam: Ljutomerski biser iz leta 1887
Jeruzalemsko iz leta 1895
Vipavski „Zelen“
Voslovsko, Grumpoldskirchsko
Lissa belo, Grško črno iz sušenega grozdja
Pelinkovec, Champanjec i. t. d.

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec restavrater.

„Zajec“ se je preselil iz Rimske ceste št. 24.